

Особливості проектування квартир з нетрадиційною об'ємно-планувальною структурою

Христина Урсатій

Кафедра "Архітектурне проектування", Національний університет "Львівська політехніка", Україна, м.Львів, вул С.Бандери, 12, E-mail: Kristina_Urs@mail.ru

Abstract – There are some elements of protecting designs that are not traditional for apartments which were generated for the last century took place in new apartment houses.

There are curvilinear protecting designs, premises with more than four corners and, for the end, absence of partitions between spaces with identical functions, we are carry to these such elements.

It is possible to admit, what exactly houses with complex planning structure become a new type of inhabited apartment houses of 21 centuries.

Apartment house, flowing space, off-centre lay-out, regular lay-out, curvilinear protecting designs, functional purpose, bay window, masonry house, tapered form.

I. Вступ

Житлова політика нашої держави останніх 10 років спрямована на забезпечення населення житлом та покращення житлових умов за рахунок будівництва нових будинків. У даній статті мова піде, в першу чергу, про комерційне житло, яке будується за кошти приватних інвесторів або самих мешканців, адеже саме у такому житлі зустрічаються нетрадиційні для соціального житла та будинків минулого сторіччя елементи просторотворення. Саме у проектах комерційних будинків здійснюються творчі та експериментальні пошуки архітекторів щодо впровадження у житлове будівництво сучасних методів формування простору житла. Зважаючи на те, що кількість збудованого комерціального житла значно перевищує кількість соціального, а , утворені у результаті творчих пошуків над зовнішнім об'ємно-просторовим виглядом будинку простори, не завжди є зручними для раціонального розташування обладнання та ведення домашнього господарства майбутніми мешканцями, - саме тому доцільним є дослідження нетрадиційних об'ємно-просторових вирішень приміщень квартир, виведення рекомендацій щодо покращення якостей таких приміщень та впровадження таких просторів у будівництво. (Квартири з нетрадиційною об'ємно-планувальною структурою – це квартири у складі яких є приміщення з криволінійними огорожувальними конструкціями, багатокутні приміщення з непаралельними стінами, приміщення з темними кухнями, з нетрадиційним співвідношенням площі та висоти приміщення та інш.)

В сучасній науковій літературі, фахових періодичних виданнях (зокрема «SALON», «Interior Digest») та практиці закордонних архітекторів розглядаються питання доцільності проектування приміщень нетрадиційної форми та функції, об'єднання приміщень спорідненого функціонального призначення у житлі.

Впровадженням нерегулярних просторових структур у житлових багатоквартирних будинках, займаються багато відомих архітекторів серед яких: архітектор зі світовим ім'ям Заха Хадід, архітектори Сусаку Аракава та Маделін Джинс. Проте ними не наведена систематизація нетрадиційних просторів, не вивчені їх естетичні, функціональні, економічні та психологічні якості.

Серед науковців які займаються дослідженням проблеми у даному напрямку є: Бурдін Н. А у процесі дослідження впливу геометрії форми простору інтересу на життєдіяльність людини, доц. к. арх. Гнесь І. П. У процесі дослідження варіантів перепланування студентських гуртожитків під житло, Заславець Т. М., Шамаєва Т. В. Степанян С. Г. та інш.

Цілями статті є: надати рекомендації щодо проектування квартир з нетрадиційною об'ємно-планувальною структурою.

II. Основна частина

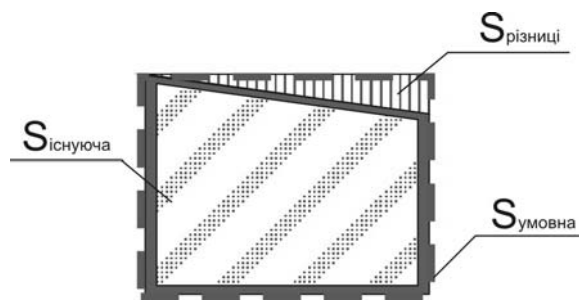
При проектуванні нетрадиційних просторів приймати за достатньо вірний встановлений нормативними документами показник площі житлового чи нежитлового приміщення недоцільно, адже криволінійність, багатокутність чи непаралельність однієї або декількох стін значно скрадає корисну площу, яка є достатньою у приміщеннях традиційної прямокутної форми. [2] Особливістю приміщень нетрадиційної форми є те, що у них з'являється так звана «глуха зона», тобто частина простору непридатного для раціонального розташування необхідного обладнання та меблів, саме тому розрахунок необхідної площі повинен здійснюватися з урахуванням цієї особливості. Вірним при розрахунку необхідної мінімальної площі нетрадиційних просторів буде використання формули

$$S_{\text{необхідне}} = S_{\text{існуюча}} + S_{\text{різниця}} \quad (1)$$

де $S_{\text{необхідне}}$ - це площа нетрадиційного приміщення яка є мінімально необхідною для раціонального та комфортного розташування меблів та обладнання

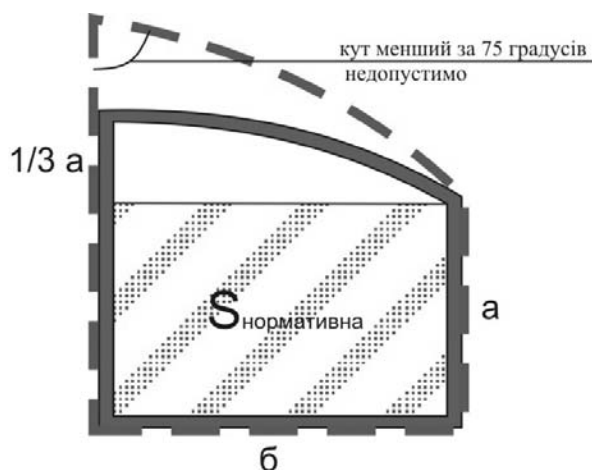
$S_{\text{існуюча}}$ - це площа даного приміщення запроєктованого з урахуванням нормативів для традиційних прямокутних просторів

$S_{\text{різниця}} = S_{\text{умовна}} - S_{\text{існуюча}}$ це площа утворена на різниці площ умовно окресленого по крайніх кутах нетрадиційного приміщення прямокутного простору та існуючого запроєктованого приміщення. (див. Іл.1)

Іл. 1. Визначення необхідної площі нетрадиційного приміщення.

Що стосується радіусу криволінійної огорожувальної конструкції, то його значення залежить від різниці у довжині дотичних до нього протилежних стін. Їх співвідношення не повинно перевищувати значення $\frac{3}{4}$, у протилежному випадку утворений гострий кут буде менший за 75° що створить незручності у розташуванні меблів та обладнання і утворить глуху зону. (див. Іл.2)

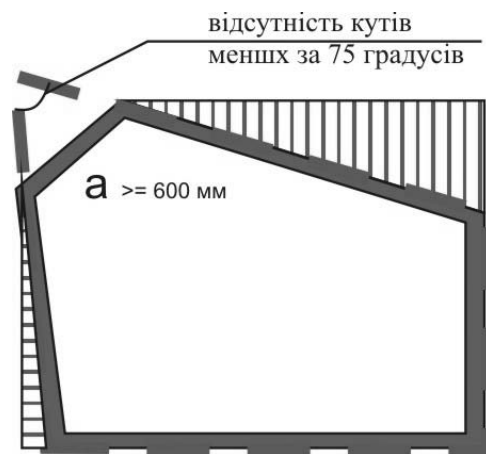

Іл. 2. Визначення кривизни огорожувальної конструкції

Якщо дотичні до криволінійної огорожувальної конструкції стіни мають однаковий розмір і центр радіусу знаходиться у середині приміщення то його значення не так важливе, адже у даному випадку зовнішня стіна набуде значення еркеру і рострі кути в цій зоні будуть відсутні.

Такий же принцип стосується і приміщень із непаралельними стінами. Проте, за такої форми приміщення, окрім застосування формули на необхідну мінімальну площу для комфортного проживання, важливим є розмір огорожувальних конструкцій нетрадиційного простору, а саме їх кратність модулям обладнання. Таким чином, у багатокутному приміщенні із непаралельними стінами мінімальний розмір стін не повинен бути меншим за 2.5 м, та бути кратним величині 0.6 м. Допускається наявність однієї стіни довжина якої складатиме $<$ або $=$ 0.6 м, за умови що довжина кожної із чотирьох інших протилежних стін становитиме більше або рівно 2.5 м. При тому повинно бути дотримане правило про кут між непаралельними стінами. Модульна система при

проектуванні нетрадиційних приміщень із непаралельними стінами створена з метою покращення функціональних характеристик даного простору, адже розташування обладнання у ньому є значно складнішим ніж у приміщенні традиційної квадратної або прямокутної форми. (див. Іл.3)

Іл. 3. Визначення необхідного мінімального кута утвореного непаралельними стінами нетрадиційного приміщення.

Поширеним варіантом візуального збільшення простору є влаштування перетікаючих просторів, які розширюють пройоми між приміщеннями, утворюючи при цьому відкриті простори нетрадиційної форми. Переваги такого планування виявляються у створенні відчуття великого простору, утвореного шляхом об'єднання кількох суміжних приміщень в одне: кухня - їдальня - вітальня - хол - коридор. Проте, особливістю такого об'єднання є зміна функції вітальні як житлової кімнати із спальним місцем, що є недоцільним для великих родин, де кількість осіб перевищує кількість житлових кімнат. З іншого боку, зважаючи на побут населення, де кухня використовується і для приготування їжі, і для прийому спонтанних гостей, і для перегляду телебачення - такий варіант планування є досить вдалим і виграшним про що свідчать і результати соціологічного опитування проведеного автором. За результатами якого було виявлено наступне: перепланування, які здійснювалися у помешканнях на розсуд мешканців були спрямовані як на збільшення простору шляхом об'єднання приміщень спорідненого функціонального призначення, так і на його зменшення, шляхом формування з одного приміщення двох менших за площею. 73% респондентів надають перевагу збільшенню просторів приміщення наступними кроками: шляхом приєднання лоджії до житлової кімнати, руйнування перегородки між вітальнею та кухнею, утворюючи при цьому перетікаючий простір, розширення пройоми між прихожою та вітальнею, та інш. [3]

Таким чином у результаті проведеного дослідження існуючих варіантів планування квартир з об'єднаними зонами загального користування та

опираючись на результати соціологічного дослідження, автором були зроблені висновки, що найбільш вдалим варіантом проектування об'єднаної зони загального користування (кухня – їдальня – вітальня) буде розміщення підзон по ламаній лінії таким чином аби їх сприйняття відбувалося по мірі просування простором. У результаті такого проектування буде збережена основна функція перетікаючого простору – відсутність дверей (перегородок) проте буде збережена візуальне розмежування функціональних просторів. (див. Іл.4)

Іл. 4. Варіант найбільш доцільного проектування зони загального користування

Усі наведені рекомендації щодо проектування квартир із нетрадиційними просторами були виведені на основі детального аналізу існуючих планувальних варіантів квартир новобудов та перепланованих помешкань, а також за результатами проведеного автором соціологічного опитування серед аналогічних помешкань.

III. Заключна частина

За результатами проведеного дослідження, автором зроблені наступні висновки:

1. При проектуванні нетрадиційних просторів приймати за достатньо вірний встановлений нормативними документами показник площі житлового чи нежитлового приміщення недоцільно, адже криволінійність, багатокутність чи непаралельність однієї або декількох стін значно скрадує корисну площу, яка є достатньою у приміщеннях традиційної прямокутної форми.
2. Створення перетікаючого простору шляхом об'єднання двох або більше приміщень допустиме у зоні загального користування кухня-їдальня-вітальня-хол. При тому що простір розвивається в одній площині візуально сприймається лише по мірі просування по ньому. Кухня хоча і має безпосередній доступ до вітальні, проте залишається візуально відокремленою і не проглядається з прихожої та зони відпочинку.
3. Розрахунок необхідної мінімальної площі нетрадиційних просторів здійснюється за формулою

$$S_{\text{необхідне}} = S_{\text{існуюча}} + S_{\text{різниця}}$$
4. Значення радіусу криволінійної огорожувальної конструкції залежить від різниці у довжині дотичних до нього протилежних стін і їх співвідношення не повинно перевищувати значення $\frac{3}{4}$.
5. У приміщеннях із непаралельними стінами кут при уявному перетині непаралельних стін не повинен бути меншим за 75°

References

- [1] Neufert Ernst Podrecznik projektowania architektoniczno-budowlanego – 3 wyd.pol., rozsz. I gruntownie zm. – Warszawa: “Arkadu”, 2003
- [2] ДБН В.2.2-15-2005. Будинки і споруди. Житлові будинки. основні положення.
- [3] Столичная недвижимость. Строительство. Июнь 2004